

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon Inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194

Naša gruda umira

Zgodilo se je pri nas, česar ne bi nikdar nihče pričakoval. Zemlja, najresničnejša in najtrajnejša materijalna (gmočna) vrednota, je danes brez vrednosti, ker je — brez kredita.

Kam drvimo

Ali se naš narod zaveda strašnih posledic te ugotovitve? Ali kaj razmišljajo o tem oblast, naši gospodarski in pridobitni krogi in vsa naša javnost? To ni več vprašanje, ki naj zanima samo kmeta in slovensko vas, ampak je rana, na kateri utegne življenjsko izkryaveti ves narod. Laže namreč in vara sebe in javnost, kdor pravi, da se bori za slovenstvo ali za državo, pa mirno gleda, kako naše jedro, ki edino more dati narodnemu organizmu življenjskih sokov, propada in umira v bedi!

Drugod in pri nas

Povsod tam, kjer so narodi zreli in kos svojim nalogam, vidimo, da cenijo zemljo nad vse. Države žrtvujejo velikanske vsote za pridobivanje nove plodne zemlje. Velikopotezna osuševanja močvirij smatrajo za življenjsko nalogo, celo morju skušajo iztrgati zemljo, kakor na Nizozemskem in Japonskem.

Kako je pa pri nas? Na vsa usta kričimo, da je zemlja naša mati in rediteljica, pri tem pa smo zadržali kmetškemu življu, edinemu predstavniku zemlje v naši družbi, glavno pomožno sredstvo za uspešno delo, namreč — kredit. Z razvrednotenjem kmetijskih pridelkov je bil ta sloj že itak v živo zadet in pahnjen v nemogoč položaj. V tem položaju naša zemlja s svojimi obdelovalci vred ne služi narodu, ki na njej živi, ampak tujemu kapitalu, ki brezobzirno črpa njene življenjske sokove. Postali smo s tem kakor vlačuga, ki za denar prodaja svojo ljubezen.

Odkar je val svetovne gospodarske krize, ki ni nič drugega kakor posledica krivične razdelitve premoženja in

izkoriščevalsko pojmovane lastninske in pridobitne pravice,

zajel tudi nas, se še nismo premaknili z mrtve točke. Ne trdimo, da ni bilo naporov in prizadevanj, toda vse to ni rodilo sadov. Tu ne gre za režim, za tako ali tako vlado, ampak gre za obstoj naroda, za obstoj države. Zato bi morali to vprašanje po svoji važnosti vzporejati z obrambnimi nalogami države in ga reševati

ne strankarsko-politično, ampak izključno gospodarsko

Doslej se to ni zgodilo. Kakšne bodo praktične posledice sedanje uredbe o razdolitvi kmetov, še ne moremo reči. Po vsem pa, kar vidimo okrog sebe, lahko trdimo, da kmetški kredit še ni narastel niti za paro. Vsak stan, vsak sloj ima več kredita kakor kmet, ki ima

vendar najtrajnejšo in najpomembnejšo vrednoto v svoji lasti. Zadnja branjevka in najbolj neznaten krošnjar laglje dobila za svoje obratovanje potreben kredit kakor — kmet.

Naš klic

Mi smo vedno naglašali in s posebnim podarkom ponavljamo še danes, da ne bo uspeha,

ne bo miru in ne bo napredka, dokler tega stanja ne premagamo in korenito ne odstranimo. Naš pokret se od vsega početka bori za priznanje in pravilno vrednotenje kmetškega dela. Tudi danes ponavljamo, kar smo naglašali pred leti: Naj se nihče ne igra s kmetom, ker se igra s tem z življenjskim živcem našega skupnega obstoja.

Kako gleda naša vas

Tale članek je napisala roka poštenega kmetškega fanta, ki v zlic vsem težavam še ni izgubil vere v človeka. Radi njegove načelne važnosti objavljamo članek v celoti, pametnim v premislek, nespametnim v svarilno zrcalo. (Op. uredništva.)

Zadnji čas opažamo, kako se »Domoljubovec« člankar hūduje nad pisanjem »Kmetškega lista« in nad vsemi, ki si upajo misliti, da ta list podarja — pravilno.

Vemo, da pes najbolj zavili takrat, kadar mu stopimo na rep. Vprav razburjanje »Domoljubovec« pisca nam dokazuje, da ga pritiskamo na najbolj utljlivejša mesta... Škoda je le, da ima vsak pridigar priliko govoriti samo ljudem, ki so že itak njegovi. Da drži svojo armado na nezmanjšanem številu, na umeten način, ščuva »svoje« ljudi proti »nasprotniku« (pa čeprav smo vsi enaki reveži in vsi katoličani) tako, da brat zasovraži brata, starši robantijo na svoje sinove in obratno. Sosedje se v smrtnem sovraštvu tožijo in vaška mladina z noži in koli udriha po svojih sotrpinih... Najžalostnejše posledice opažamo v zakonih, ko dvoje ljubečih src pod nerazumljivimi zunanji vplivi nehote čez noč loči nepremostljiv prepad...! In zakaj vse to? Udeleženi tega niti sami ne vedo.

Zato bi bil skrajni čas, da se to razdvajanje konča. V ta namen vsi poslušajmo vse in potem sami razsodimo, kje je resnica in kdo resnično hoče vsem samo dobro!

Vsi vemo in trpko čutimo, da živimo v času in razmerah, ko na debelo propada moralni čut človeštva! S tem propada mir in sreča v družinah, propada pa tudi blagostanje in zadovoljstvo narodov ter se majejo temelji najmočnejših držav...!

Vedno čujemo in čilamo poudarek, da je kmetijstvo temelj države in naroda, toda — kakor v posmeh tem trditvam — čedalje bolj čutimo, da je vprav kmetško delo najmanj upoštevano in žulji na kmetovi roki sploh nimajo nobene cene več...! Človek, ki noč in dan rije po zemlji — hoteč izvleči iz nje sleherno drobtinico kruha — je le brezpravna raja, ki komaj pobira drobtinice izpod bogatinove mize. Krona stvarstva, ki vrta v zadnjem kotičku možganov in do skrajnosti nateza svoje telesne moči, ki je posredno zgradil moderne ceste, železnice,

nebotičnike, ogromne tovarne, ki je nekaterim samovoljcem v napredku tehnike postregel z bajnim ugodjem, ta človek v smrtnem strahu trepeta pred neusmiljeno »modernizacijo«, kdaj ta tudi njega obsodi na izgon z rodne grude in izpod rodne krova...?!

Medtem ko na eni strani stradajo brezposelni, ki bi bili sicer v stanu izvršiti največja koristna dela, se na drugi strani v ogromnih množinah namenoma uničuje živež... In ko milijoni nimajo sredstev niti za najpotrebnejšo obleko in obutev, drugi po vsem svetu zapravljajo težke milijarde od ust pritriganega denarja — za oboroževanje, torej za brezobzirno uničevanje in pustošenje še tega, kar imamo...

Vsak ve, da tu ni nekaj v redu. Toda, ni ga preroka, ki bi mu vsi složno sledili, da katastrofo preprečimo! Mesto, da nam v kritičnem trenutku pristopi na pomoč vsaj vse časopisje — nas v svoji pristranosti le razdvaja in cepi v nedogledno število gibanj, skupin, naziranj...!

In vendar nas zgodovina uči, da je nekoč živel Mož, ki je v svoji misli zastopal načela, še danes napisana v milijonih izvodov in skoro v vseh jezikih sveta.* Vsi ta načela poznamo — pa tudi vsi smo prepričani, da se samo po tem vzoru da složno živeti vsem in vsakemu, ki je moder, priden in pravičen, ter da je samo po tej poti mogoče preprečiti polomijo, v katero sicer drvimo...!

Treba je torej samo sestiti za skupno mizo ter proučiti ta — že pred tisočletji preizkušen zakonik — in ga dosledno izvajati! Treba pa je tudi paziti, da k naši mizi ne bodo imeli pristopa Judeži. Izdajalec je namreč danes toliko več, kolikor bolj je propadel moralni čut. Najnevarnejši so nedvomno oni, ki imajo gorenja načela najpogosteje na jeziku, a so v praktičnem življenju popolno nasprotje tega, kar govore.

Zberimo se torej v skupni fronti vsi, ki nam je še sveta pravica in resnica in zdrav razvoj človeške družbe! Izločimo in onespobimo Judeže — podprimo pa plemenite javne delavce.

Vsi vemo, da ta — Najmodrejši izmed-modrih — ni nikdar sovražil, razdvajal ali rušil, ampak je povsod in vselej praktično dokazal, da je treba samo ljubiti, družiti, graditi in odpuščati...!

Tudi teh je še vedno nekaj — le da so po krepkih komolcih odrinjani s pozornice (v kolikor jih radi njihove skromnosti ne opazamo na njej). Podprimo jih tudi zato, da ne onemorejo v težkem boju s tirani, ki se igrajo z usodo človeštva!

Vsi pošteni borci si krepko sežimo v roke, pa makar da smo bili doslej še tako razdvojeni. Izvršili bomo tako zgodovinsko delo. Vsem ostalim pa veljaj neizprosni boj!

V tem smislu naj bi pisali vsi listi in tako naj bi govorili vsi voditelji narodov — ne pa, da nas ščuvajo drugega proti drugemu! Potem bomo spoštovali tudi dosedanje največje nasprotnike, pa naj si bodo še tako različnih svetovnih naziranj!

Sedaj pa pazi, dragi čitatelj, in zasleduj, kakšen odmev bomo čuli v ostalem časopisu! Sodba bo lahka... Tine.

Kmetska zaščita

Znižanje dolgov pri denarnih zavodih

O znižanju dolgov napram zasebnikom smo govorili v zadnji razpravi. Danes pridejo na vrsto denarni zavodi, pri katerih je naš kmet pač po večini zadolžen, zlasti kot zadrugar.

Kaj se šteje za denarni zavod

Kmet je malokdaj jemal kredit v bankah. Večkrat v mestnih ali okrajnih hranilnicah, najčesče pa pri kreditnih zadrugah, ki se po slovenji imenujejo navadno kmetske in ljudske hranilnice in posojilnice. Vse to se šteje za zavod.

Znižanje dolga do Din 25.000—

Ako je imel kmet na dan 20. aprila 1932 pri enem samem ali večih denarnih zavodih skupaj dolga manj kot Din 25.000— ali ravno ta znesek, se mu dolg zniža za polovico.

Primer: Pri domači posojilnici si vzel 20. aprila 1929 posojilo Din 10.000—. Obresti so dogovorjene po 10% in so plačljive pol leta naprej. Če niso pravočasno plačane, nastanejo ravno take zamudne obresti (obresti od obresti). V zadolžnici je tudi rečeno, da se obresti koncem vsakega leta pripišejo glavnici, tako, da se ta leto za letom veča.

Glavnica je bila 20. aprila

1929	Din 10.000—
Recimo, da so redne in zamudne obresti nanesele do dne 20. aprila 1932	Din 3.300—
Zato dobiš ta dan dolg	Din 13.300—

Edino ta del se ti zmanjša za polovico, pade torej na Din 6.650—

Pa tudi po 21. aprilu 1932 nisi ničesar plačal, ne za kapital ne za obresti. Zato bo treba dolg zopet povečati za obrestmi, zastalimi od 21. aprila 1932 pa do 1. novembra 1936.

Približen račun pokaže, da se je v tem času nabralo na obrestih Din 6.328—
Bil si tudi tožen in si imel do 20. aprila 1932 stroške Din 572—

Nova terjatev, ki znaša Din 6.900—
se ni ne zmanjša.

Stanje dolga 1. novembra 1936. Kako ga odplačaš

Dolg sestoji iz zmanjšane glavnice do dne 20. aprila 1932	Din 6.650—
ter iz postavk, ki so nastale pozneje	Din 6.900—
In predstavlja torej vsoto	Din 13.550—

Odplačaš ga tako, da v teku 12 let vsakega 1. novembra položiš za vsakih Din 100— znesek Din 10.60. Letos je ta obrok došel dne 1. novembra. V zamudi še nisi, ker gotovo od zavoda še nisi prejel pismenega obračuna.

Končni dolg obrestuješ od 15. novembra 1936 po 4-5%, torej znatno nižje kot preje. Obresti pa so upoštevane v amortizacijskem obroku.

Obrestna mera

Je potrebna pojasnitve. V gornjem primeru je vzeta 10% na mera. Dolžan si jo priznati, ker nisi ničesar plačal. Od 20. aprila 1932 je izšlo več uredb o obrestih. Izšli pa so tudi načrti, po katerih so smele posojilnice terjati delna

plačila. Če si se držal teh načrtov, si plačal le 6% obresti. Sicer pa pomni sledeče:

Do 4. decembra 1933 v obrestni meri pri zavodih ni omejitve.

Od 4. decembra 1933 do 13. avgusta 1934 so smeli zavodi računati po 5% več kot Narodna banka. Narodna banka je računala do 9. februarja 1934 po 7-5% in so torej smeli zavodi računati 12-5%, od 9. februarja 1934 do 13. avgusta 1934 je Narodna banka računala po 7%, in so zavodi smeli zahtevati 11-5%. Za čas od 14. avgusta 1934 pa je obrestna mera določena z 10% pri vseh bankah in denarnih zavodih, kar velja še danes. Stari dolgovi so, kakor preje povedano, od 15. novembra 1936 obrestovani po 4-5% letno.

Znižanje dolga, ki presega Din 25.000—

Če si na dan 20. aprila 1936 bil denarnim zavodom dolžan več kot Din 25.000—, pa moraš prosti za znižanje pri svojem sodišču. Sodišče ti sme znižati dolg za največ 30%, to je za Din 30— pri Din 100—. Le tedaj, če so tvoja zemljišča na dan razprave obremenjena tako, da ne krijejo niti polovice dolgov, ti sme sodišče znižati dolg za polovico. V prošnji za znižanje poveš razloge, zakaj ga zahtevaš. Prošnji moraš dodati potrdilo o zaščiti, o številu družinskih članov, spisek celotne nepremične in premične imovine, zlasti tudi spisek vse živine, ki mora biti ocenjena, ter seznam vseh upnikov, ki jih imaš do dneva prošnje, ne glede, kdaj so njih terjatve nastale.

Rok za prošnjo

znaša 2 meseca, teče od 1. novembra 1936 naprej in poteče tedaj 31. decembra 1936.

Če zamudiš, si ob znižanje, ako seveda ne bo spet kakšnih podaljšanj.

Komu plačuješ?

Tvoja zadruga, ki sta si stara znanca in ki ti je posodila denar tvojega soseda, ni več

tvoj upnik! Ločena sta! Tvoj upnik je postala velika banka, ki se imenuje Privilegirana agrarna banka v Beogradu.

Kaj pa dobiš od svoje domače zadruge, ki jo imaš rad, četudi te je terjala? Dobil boš obračun in poziv, da moraš takoj plačati eno desetino svojega po prednjih načelih poračunjenega dolga PAB. In kaj, če ne plačaš?

PAB te bo potom davkarije terjala, najprej bo segla po premičninah, potem pa po nepremičninah. Če si zamudil en obrok, bo imela pravico terjati takoj vse.

Pripomba, ki jo narekuje skrb

Pišemo o tem, kdo, komu in kaj naj plača. Silna množica raznih predpisov nas je čisto omotila, da smo kar pozabili premišljevat i posledicah zaščite.

Pričakovali smo, da bo naše zadružništvo spet svobodno zadihalo. Ker resnična rešitev kmeta more priti samo tako, da se njegove hranilnice in posojilnice usposobijo za zopetno delo. Te bi po prestanih preizkušnjah gotovo pričele poslovati z večjim spoštovanjem do zadružnih načel, ki so vse te zadruge rodila. Zadružniki so mnogo grešili nad zadružništvom. Toda izgleda, da so zadruge končno prepuščene usodi, če že ne obsojene na prenehanje. Te usode pa jim ne odredajo zadružniki sami in ne radi njihovih grehov.

Prvo leto naj plača Slovenija eno desetino dolga, ki je v bistvu malenkostno zmanjššan, ne svojim lastnim dolžnikom, temveč posrednici PAB, ki ima po uredbi pravico vsa ta vplačila vse leto zadržavati. To lahko znese 100 ali več milijonov dinarjev. Mi smo delali zastoj, banka ne bo. Mi smo se lahko do skrajnosti ravnali po krajevnih prilikah in ljudi obvarovali pred škodo. Toda pomislekov je še veliko. Eden pa je tale: Tudi če bi en del zadružništva upal, da se bo okreplil s propastjo drugega dela, je v zmoti. Propast bo skupna.

Zato noben resničen Slovenec ne bo dopustil takih možnosti, ki so vsled danih okolnosti prav blizu uresničenja.

V tolažbo nam je lahko nastop slovenskih zadružnih zvez, ki so ga v nemali meri povzročile podeželske zadruge.

Toda ta nastop brez podpore slovenskih politikov lahko prihaja prepozno. Ne samo, da je davčna obremenitev vrgla Slovenijo ob tla, zdaj sta v nevarnosti znof in trud mnogih desetletij poštvalnega dela.

Dolžnost vsega zadružništva je, da doseže druga načela za rešitev kmetskih dolgov.

Dr. Srečko Goljar.

Zgodovina, naša vas in mi

Tisk, ki si jemlje monopol na slovensko vas, nam v zadnjem času posveča vedno več pozornosti; kar nas prav veseli. Gospodje trdijo, da hočejo govoriti načelno. To je pametno in prav in bi bilo tudi edino pošteno, če bi le res ostali svoji besedi zvesti.

Žal, da temu ni tako. Ze takoj spočetka svoje načelnosti, ko so se spravili na zgodovino, jih je načelnost tako minila in spomin tako zapustil, da so iz zgodovine pobrali samo tiste drobce, ki bi, po njih mnenju vsaj, govorili zanje.

Da ne bo slepomišenja, najprej nekaj vprašanj!

Kdaj je bila slovenska vas res svobodna? Gospoda iz nam nasprotnega tabora trdi, da je Slovincem prineslo svobodo šele krščanstvo.

Ta trditev je, milo rečeno, tako predrzna kakor je iz trte zvita, zato se nam zdi, da ni treba posebno hudih dokazov proti njej. Dala jih je zgodovina, dala jih je kri, prelita za vero staršev, lepo bog'njo Živoč —

Ne v svobodo, ampak pod tujo peto je prišla tedaj naša kri. Ta peta je bila huda, je bila nasilna, je bila brezobzirna. Iztrgala nam je velik del narodne posesti in pomendrala slovensko svobodo in slovensko moč. Vzemite, dragi gospodje, v roke zgodovino in razglejte se v raznih dobah po narodnostnem zemljevidu! Naša zgodovina namreč ne sega samo 18 let nazaj, ampak jo sledimo vendar precej stoletij v minulost. In če gledamo zgodovinsko, preglejmo in pretehtajmo celoto — ali pa rajši sploh molčimo o tem.

Vemo namreč, da bo slovenski kmet poklical le tistega, ki se za njegove pravice dosledno bori, pa če je tudi v tem boju kdaj storil napako. Nihče namreč na svetu ni brez napak, nihče ni nezmotljiv, pravi mož in borec pa je samo tisti, ki svoje napake množato prizna, jih popravi in gre pogumno dalje.

Kmetski pokret ne trdi o sebi, da je nadzemska popoln in svetniško nedotakljiv. Ne, kmetski pokret in vsi, ki se v njem zbirajo, se

v polni meri zavedajo, da se vse novo in veliko rodi samo iz trpljenja, naporov in dela. Pač pa ljudje v kmetiskem pokretu vemo, da je vse naše dejanje in nehanje posvečeno dvigu in okrepljenosti kmetstva v vseh ozirih in da se od te svoje vodilne misli nismo nikoli oddaljili. Nismo in ne bomo biti dnevna politična stranka, ki bi jo organizirala sila in denar, ampak smo globoko iz ljudske zavesti rastoče gibanje, ki naj prinese slovenskemu človeku to, česar mu doslej še nobena tuja sila, ki je kdaj imela Slovenec v oblasti, ni mogla dati; namreč: Notranjo, resnično duhovno svobodo in tako socialno in gospodarsko moč, da bo Slovenec v okviru Jugoslavije lahko živel, delal, rasel in napredoval.

To hoče in je vedno hotel naš kmetijski pokret. Zato ga slovenska vas kliče, čeprav bi nekateri ta glas radi prepili ali zadušili. O tem pa kdaj drugič.

Slaba vinska letina

Letos je vinska letina zelo slaba. Kakovost pridelka je sicer dobra, vendar pa je količina popolnoma nezadovoljiva. Peronospora, Oidij in toča so zlasti v zapadnih (Slovenija) in južnih krajih povzročili velikansko škodo. 50 do 75 odstotkov grozdja je bilo uničenih, da je donos v vsej državi za 30% manjši ko druga leta. Samo južni Banat in nekateri drugi kraji so se odrezali bolje.

V Sloveniji je donos za 60—70% manjši. Za mošt se plačuje po 2.50 do 4.50, najboljše kakovosti po 5—6 din za liter. V Hrvatski in Slavoniji je donos le za 40% manjši. Mošt je po 1.50 do 3 din. V Sremu je bila letina približno ista, mošt pa je po 0.75 do 1.50 din. Najboljša je letina v Banatu, kjer pa so tudi cene najnižje, da se plačuje mošt le po 0.50 do 1.— din, boljše vrste pa tudi do 2.80 din. Malo boljše so cene v Negotinu.

Zaloge vina so majhne in računa se z dvigom cen.

Skrivnost Radiona:

Samo Radion vsebuje dobro Schichtovo milo in je zato tako blag in izdaten.

Samo

Schichtov **RADION**

VSEBUJE SCHICHTOVO MILO

Doma in drugod

Teden domače politike

Dr. Stojadinović v Skoplju

V nedeljo je bil v Skoplju shod JRZ, na katerem je govoril tudi predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović. Potem ko je naštel razna javna dela, ki so se vršila v Južni Srbiji, in napovedal načrt novega dela, je predsednik vlade govoril tudi o hrvatskem vprašanju in med drugim dejal: »Od vseh opozicij vzamemo resno samo g. dr. Mačka in Hrvate, ki jih on predstavlja. Glede sporazuma z njim ne bomo tekmovali z onimi opozicijonalci, ki bi prišli radi z dr. Mačkovo pomočjo na oblast. Ker popolnoma in tragično izgubljuje zaupanje naroda, jih nihče ne more poživiti. Mi bomo nekaj časa počakali, da se poleže prah, ki so ga vzdignili s pogostim potovanjem v Zagreb. Mirno bomo počakali, da se porušijo vse one nerealne in fantastične kombinacije, ki so se čule te dni v zvezi z razgovori med dr. Mačkom in beograjsko združeno opozicijo.

Kmetijske zbornice

V kmetijskem ministrtvu je izdelan predlog uredbe o kmetijskih zbornicah. Predlog bo v kratkem predložen vladi v pretres.

Dr. Gavrilović v Zagrebu

Dr. Milan Gavrilović, prvak zemljoradniškega gibanja v Srbiji in član vodstva beograjske združene opozicije je prispel te dni v Zagreb, kjer je obiskal tudi g. dr. Vl. Mačka, Ka-

kor se doznava, je poročal o položaju, ki je nastal po sporazumu med tremi grupami Srbijanske opozicije in o njenem nadaljnjem delu.

Zasedanje parlamenta

Seje narodne skupščine bodo sklicane začetkom prihodnjega tedna. Vlada bo predložila parlamentu načrt proračuna za l. 1937/38. Poleg tega se zatrjuje, da bo predložen parlamentu tudi konkordat med Jugoslavijo in Vatikanom.

Desetletnica Pašičeve smrti

JRZ pripravlja po vsej državi spominske svečanosti ob desetletnici Pašičeve smrti.

Glavni odbor bivše Radikalne stranke bo proslavil desetletnico Pašiča na svojo roko.

Nedeljske občinske volitve

Uradno objavljeni izidi nedeljskih občinskih volitev so tile:

Primorska banovina

Volitve so se vršile v 94 občinah. Bivša HSS je dobila večino v 74, opozicija 10 in JRZ 10. Volilna udeležba je znašala 66%.

V Savski banovini

so bile volitve v 111 občinah. Bivša HSS je dobila 54 občin, JRZ 42, opozicija pa je dobila 15 občin.

Volilna udeležba je bila okrog 80%. Občine, v katerih so se vršile volitve v nedeljo, so večinoma mešane srbske in hrvaške.

Muslimanski Mačkovci

Zagrebski listi poročajo, da je v četrtelk prispelo v Zagreb okrog 60 zastopnikov bosanskih muslimanov iz drinske in vrbaske banovine. Vodil jih je profesor Hakija Hadžić iz Sarajeva, ki je tudi predsedoval njihovi konferenci v Zagrebu. Na konferenci so sklenili ustanoviti muslimanski odsek v okviru hrvatskega kmetijskega pokreta. Izvoljen je bil širši odbor s 60 in iz njega ožji odbor z 20 člani pod predstvom prof. Hadžića.

Po končani konferenci so se vsi delegati zglasili korporativno pri dr. Mačku, katerega je pozdravil muslimanski voditelj Mešić iz Tešnja. Dr. Maček se je zahvalil z daljšim govorom, v katerem je dejal, da je to eden najlepših trenutkov njegovega življenja, ko se izpolnjujejo njegove davne sanje, da se zbirajo v enem krogu vsi Hrvati ne glede na svojo versko opredelitev. Svoj govor je zaključil z besedami: »Sprejemam vašo ponudbo, da postanem tudi vaš voditelj. Bodite prepričani, da se bom boril enako za Hrvate katolike, kakor za Hrvate muslimane, pa naj žive v banski Hrvatski, v Bosni ali kjerkoli na svetu.«

Kerestinski proces

Proces radi dogodkov v Kerestincu, ki so pred časom močno razburili našo javnost, je trajal skoraj poldrug mesec in je bila pred kratkim izrečena sodba.

Izmed 29 obtožencev je bilo obsojenih 5, ostali pa so bili radi pomanjkanja dokazov oproščeni krivde in kazni. Obsojeni so bili:

Maks Miholič, 57 let star, poljedelec iz Kerestince na 6 mesecev strogega zapor. Djuro Horvat, 28 let star, delavec iz Rakitne, na 6 mesecev strogega zapor. Stjepan Navijalič, 44 let star,

poljedelec iz Rakitja, na 3 mesece strogega zapor. Mirko Tomaško, 24 let star, delavec iz Kerestince, na 3 mesece strogega zapor. Maks Klemenčič, gostilničar iz Kerestince, 44 let star, na 2 mesece strogega zapor.

Obsojenim se vsteje v kazni preiskovalni zapor.

Državni tožilec se je pritožil radi prenizke kazni, zagovorniki obsojencev pa zavoljo — previsoke kazni. Vsi obsojenci so bili takoj izpuščeni na svobodo.

Evharistični križ

so podžagali v Dol. Logateu, kakor poroča »Slovenec« od 17. novembra. V uvodniku iste številke navaja, da se je takih slučajev že več izvršilo. Prvi slučajji so se dogodili v Beli Krajini, nato so sledili drugod in poslednji v Dol. Logateu.

Pred nekaj tedni smo v »Kmetem« listu priobčili članek o teh obžalovanjih in obsojanjih vrednih slučajih, ki se pojavljajo po naših vaseh. To naše stališče ostane nespremenjeno sedaj in v bodoče. Na gospodih, ki se jih tiče, je, da se zamislijo, gredo sami vase in razčistijo s svojo vestjo ter pokažejo, koliko se besede in njihovi nauki strinjajo z dejanji v javnem in privatnem življenju.

Zunanje - politični pregled

V zunanje političnih dogodkih je bilo ta teden marsikaj zanimivega, a vzlic temu malo bistveno važnega.

Španija

Je še vedno dežela krvi in — negotovosti. V boju med madridsko vlado in nacionalisti ne pride in ne pride do odločitve. Po mnenju nekaterih večjih svetovnih listov do odločitve tudi še ne bo tako kmalu prišlo.

Poročila, ki prihajajo, so precej nezanesljiva, ker so vedno pobarvana. Obe stranki poročata sebi v prid in obe zmagujeta. Človek pri tem nehote misli na poročila nekdanjega avstro-ogrškega generalnega štaba o bojih v Galiciji.

Mi kot nepristranski opazovalci nimamo niti želje niti volje, da bi tem poročilom dodajali kaj svojega ali jih po svoje tolmačili. Zato pač

Slika po »Jutru«

Poljski maršal Rydz Smigly, generalni inspektor poljske armade.

povemo edino, kar je res: Odločitve še ni in bržkone odločitev tudi ne bo nikoli odvisna od španskih bojnih sil.

Nemčija

nadaljuje svojo borbo proti Rusiji povsod, kjer se ji nudi količkaj prilike. Ne samo mi, ampak tudi mnogi drugi listi so že pred pol letom opozarjali, da ni ta boj naperjen samo proti boljševizmu, ampak tudi proti slovanstvu.

To misel potrjuje tudi ves zadnji politični razvoj nemških zvez. Zveza, oziroma sporazum Nemčije z Italijo ni samo plod idejne sorodno-

sti, ampak rezultat skupnega odklonilnega stališča do slovanskega življa.

Zdaj je bila podpisana pogodba med Nemčijo in Japonsko. Ta pogodba je po vseh poročilih naperjena proti sovjetski Rusiji in je sestavljena tako, da se ji lahko priključijo tudi druge države.

Dunajska konferenca

Zunanji ministri Avstrije, Italije in Madžarske so na Dunaju potrdili sporazum med Italijo in Nemčijo. Italija je priznala enakopravnost Avstrije in Madžarske v oboroževanju, Avstrija in Madžarska pa sta priznali italijansko aneksijo Abesinije.

Mala antanta

si je spričo takih sklepov pridržala proste roke. Vsekakor je pripravljena priznati Avstriji in Madžarski take pravice le pod pogojem, da obvelja v Evropi še nadalje načelo kolektivne varnosti. Vprašanje je torej še močno kočljivo in bomo šele polagoma mogli videti njegov razvoj in pregledati posledice.

Nastarejša žena v Ameriki gospa Sadie Komet stara nad 100 let, ki velja za najstrastnejšo kadilko s pipe, zvane storžovke.

Na Češkoslovaškem

je vlada izdelala načrt avtonomnega statuta za Podkarpatsko Rusijo. Onutek bo v kratkem predložen parlamentu. S tem korakom je Češkoslovaška dokazala, da tam ni demokracija samo vabljava in mamljiva beseda, ampak živa resnica.

Mirovna fronta

Kakor na eni strani fašistične države s svojim »oboroženim« mirom nevarno ostre evropski in svetovni položaj, tako se na drugi strani snuje obrambna zveza demokratičnih držav: Anglije, Francije, Češkoslovaške in Poljske, ki naj bi se skupno potegovale za mir. Po vrnitvi poljskega zunanjega ministra Becka iz Londona upajo na Poljskem, da se bo stremljenje, ki je prvotno obsegalo le Francijo, Anglijo in Češkoslovaško, sedaj razširilo tudi na Poljsko, kar bo tudi izboljšalo odnose med Poljsko in Češkoslovaško.

V Abesiniji

laške okupacijske čete naglo napredujejo. Po italijanskih poročilih bo v 10 dneh vsa Abesinija v italijanskih rokah.

Zboljšanje železniškega prometa z Nemčijo

Na potu na konferenco za pospešitev mednarodnega železniškega prometa v Parizu se je ustavil gen. direktor jugosl. drž. železnice Naumović v Berlinu, kjer se je sestal z gen. direktorjem nemških drž. železnic. Na sestanku sta

razpravljala o zbolšanju in pospeševanju železniškega prometa med Nemčijo in Jugoslavijo. Dosežen je bil sporazum. Zlasti gre za olajšanje tovarnega prometa, ker se bo zaradi draždanjskega sporazuma povečal jugoslovanski izvoz živine, žit, perutnine in drugih proizvodov. Najbrže se bodo uvedli posebni tovorni vlaki za izvoz tega blaga.

Lojze Drmelj 60letnik

Leta 1876. po Martinovi nedelji je prinesla štorcklja v starodavno Drmeljevo hišo v Boštanju ob Savi novorojenca, ki so ga krtili za Lojzeta. Ljudsko šolo je obiskoval jubilat doma v Boštanju, nato je dovršil z odličnim uspehom tedanje meščansko šolo v Krškem ter se izpopolnjeval v kmetijski stroki in kmetijski šoli na Grmu, v St. Mihaelu na Tirolskem in končno na visoki vinarski šoli v Kloster-Neuburgu. Nato je odslužil vojaški rok v Trstu, kjer si je pridobil znanja italijansčine in prišel slednjič domov. Doma ga je čakalo na vseh poljih mnogo skrbi in dela. Vinogradi so bili opustošeni po trtni uši, sadovnjaki so bili opešali in ostareli, a mladi Drmelj jih je pridno obnavljal in zasajal. Pri tem ogromnem delu je izkoristil vse svoje praktično znanje, ki ga je pridobil na kmetijskih šolah. V Boštanju in okolici je zavladal s prihodom Lojzeta Drmelja nov duh za napredek tako, da velja še danes za najbolj vzorno kmetoško vas v celem Posavju. Kmalu je prišel v občinski odbor, kjer je imel dolga leta kot župan vodilno besedo. Zlasti mu je bilo pri srcu naše šolstvo, saj velja vedno in povsod za najboljšega prijatelja šole in učiteljstva, katero ga baš radi teh njegovih vrlin visoko ceni in spoštuje. Leta 1931. je bil izvoljen v krškem okraju za državnega poslanca in dosegel kot tak za splošnost, zlasti pa za svoj okraj, lepe in vidne uspehe. Če je bil kdaj v stiski, in teh je na stotine, vsem je Lojze vedno rad pomagal, s čimur je mogel, zato ni čuda, če ga imajo ljudje tako radi. Lahko se trdi, da je tovariš Drmelj danes najbolj popularna in spoštovana osebnost v celem Posavju. Razumljivo je potem, da je pri vsem tem velikem delu, ki ga je vršil v splošno korist tamošnjega prebivalstva, pozabil na sebe in — se ni niti imel do danes časa oženiti, čeprav je fant od fare. Marsikdo se bo prijel za glavo, ko bo pomislil, da se je naš prijatelj Lojze srečal že pred 10 leti z Abrahamom, saj se tega pri njegovi mladeniški živahnosti niti ne opazi.

Kot tovarišu in pokretašu kmetске misli mu, iz srca želimo nadaljnjih uspehov in še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Kmetska mladina

Zbor pionirjev kmetske prosvete

Idealni prosvetni pionirji našega podeželja so se v nedeljo 15. t. m. zbrali v Ljubljani, da se na seji glavnega odbora Zveze kmetskih fantov in deklet porazgovore o doseganju delu in podajo smernice za bližnjo bodočnost.

Seja se je pričela ob 10. uri dopoldne in je trajala z enournim opoldanskim odmorom do pol sedmih zvečer. Z veseljem lahko poročamo, da je bila udeležba polnoštevila, razpoloženje pa ves čas izvrstno. Bilo je veselje gledati in poslušati vrle fante, s kakšnim zanosom so podajali svoja poročila. To niso več kmetski ljudje od predvčerajšnjim, ko sta jih slepo strankarstvo in alkohol ubijala in onesposobljala za vsako plemenitejšo delo. Ne, to je nov rod, je

garda bodočnosti,

ki bo predramila slovensko vas in jo vztrajno vodila po novih potih v lepšo, boljšo bodočnost.

Čeprav so bila poročila o spomladansko-poletnem delovanju omejena samo na dobo izza zadnje seje, torej na čas enega samega meseca, je bilo vendar tudi v tem kratkem času opravljenega mnogo, prav mnogo uspešnega dela. Dasi so se predsedniki pododborov splošno pritoževali o zaprekah, ki jih razne sile stavljajo društvom na pot, se društva vendar ne dajo oplašiti in ne more nihče več trajno zadržati njih bujnega razmaha. Po soglasnih izjavah predsednikov raznih pododborov vlada v društvih strumna discipliniranost, žilava delavnost in jasna zavest naloge, ki jo vrši organizirana slovenska kmetska mladina.

Spomladno-poletno delo društev je bilo tudi v tem času posvečeno bolj vnanje propagandni in manifestacijski plati. Čeprav pa je bil zdaj čas že pozen (15. oktober—15. november), je vendar tudi v tem času vsako društvo priredilo najmanj po dve prireditvi. Te prireditve so povsod izvrstno uspele in vpile mladim silam novega ognja za nadaljno delo. Odprle pa so oči tudi mnogim takim, ki so doslej stali ob strani.

Organizirane mladinske vrste se množe

Vedno širši krog mladine spoznava, kako nujno in življenjsko važno delo opravljajo na naši vasi društva kmetskih fantov in deklet. Zato tudi v društva povsod vstopajo novi člani, ki jih ne oplašiti nobena burja. Ti v viharju bojev prekaljeni fantje bodo dali naši vasi nov obraz. Vrnili ji bodo sloves poštenja in značajnosti, na novo pa bodo visoko dvignili zastavo svobode, kmetske samozavesti in voljo do napredka in rasti. Kakor se zlato preskuša v ognju, tako se značaj zjekleni v boju. Le v plemeniti borbi uspevata zmaga in uspeh.

Zvezino delo

Radi tesnega prostora samo kratek pregled!

Zveza kmetskih fantov in deklet v Ljubljani je izdelala podroben delovni načrt za jesensko-zimsko dobo. Ta načrt je bil na seji predložen in po temeljitem proučevanju in vsestranskem pretresu izpopolnjen z dostavki in dopolnili predsednikov posameznih pododborov. Ti so namreč že prej na podlagi skušnje in potreb lastnih društev izdelali svoje delovne načrte. Vsi njihovi predlogi so bili zdaj na seji sprejeti v skupni delovni načrt, v kolikor so bili prej morda prezrti. Tako je organizirana kmetska mladina na tej

seji odločno priznala in tudi izvedla načelo najširše demokracije v kmetskomladinskih vrstah.

Delo in zopet delo!

Prav žal nam je, ko radi tesnega prostora ne moremo objaviti delovnega načrta v celoti. Poudarjamo pa, da ni panoge prosvetnega dela, ki bi bilo za našo vas važno, a je ta načrt ne bo upošteval. Na sporedu je dolga vrsta najrazličnejših fantovskih in dekliških tečajev, ustanavljanje in izpopolnjevanje knjižnic, izpopolnjevanje pevskih in glasbenih krožkov, gojitev dramatike s pospeševanjem in ustanavljanjem diletantskih odrov v okviru društev itd., itd. Seveda niso prezrti niti zimski izleti in ne zimski sport, v kolikor je primeren in potreben za našo vas.

Posebno pažnjo posveča delovni načrt predavanjem in samoizobraževalnim tečajem fantovskega in dekliškega članstva.

Tako bo torej delo v jesensko-zimskem času namenjeno v prvi vrsti notranji poglavitvi in izpopolnitvi.

Spričo lepih uspehov, ki jih je dosegla mladina v prejšnjem delovnem razdobju, smo prepričani, da bo tudi sedanjí delovni načrt do najvišje mere pretila v dejanje. V tem idealnem stremljenju ji želimo kar največ uspehov v nadi, da bo njeno delo rodilo obilo žlahtnih sadov, ki jih bodo s pridom uživali tudi oni, katerim še vedno slepota zastira pogled.

Dramlje

Drameljski fantje in dekleta so v nedeljo dne 8. t. m. uprizorili Pfeiferjevo dramo »Rožmarin«.

Dejanje jasno prikazuje tragedijo dveh ljudi, katero je povzročilo strahotno svetovno klanje. Igralci so se v vloge tako vživeli, da je bila iluzija občinstva tolikšna, da zlasti v zadnjem dejanju ni ostalo suho nobeno oko. Zelo posrečen original mlinarja, očeta Renčaka, je podal tov. Andrej Jesenek; v prirodnem temperamentu se je kot Lenka uveljavila tov. Rozika Jesenekova, ki jo diči vrsta odrskih vrlin. Gašperjev Tona (tov. Rudl Kovač) se je potrudil in je ugajal, le v zadnjem dejanju se kot blaznik ni nič kaj dobro počutil v svoji vlogi. Dobre like vojnih dobičkarjev sta enotno z okusom in vživetjem podala tovariša Joško Jager in Lorenzi. Tudi ostali igralci so se potrudili in doprinesli vsak svoj delež k celotnemu uspehu.

Moralni uspeh je bil velik in naša mladina je povsem pokazala silo svojih lepih stremljenj in sposobnosti. Višek.

Kulturno zborovanje kmetske mladine

»Ptujski Pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet« priredi v nedeljo, dne 22. nov. t. l. kmetsko mladinsko kulturno zborovanje s pričetkom ob pol 9. uri dop. v gostilni g. Senčarja v Juršincih pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah.

Dnevni red:

1. Pozdrav in otvoritev.
2. Poročilo delegatov Zveze in Pododbora o prosvetnem programu v jesensko-zimski dobi.
3. Poročila udeležencev iz raznih vasi.
4. Razgovor o kulturnem delu fantov in deklet na naši vasi.
5. Predlogi in slučajnosti.

Vse tovariše in tovarišice, svoje somišljenike in prijatelje, ki vam je izobrazba naše mladine pri srcu, prav iskreno vabimo!

Odpravite zobni kamen!
Rešite se skrbi!
Vsako jutro —
vsak večer
vzemi

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Vojnik

Društvo kmetskih fantov in deklet je vprizorilo v nedeljo 8. t. m. »Vaško Venero«. Igra je bila podana tako dobro, da gledalci niso prišli iz smeha od začetka do konca predstave.

Nabito polna dvorana je pričala, da je naš pokret priljubljen pri vseh slojih. Kmetska mladina je dokazala, da je vredna pozornosti in uvaževanja širše javnosti.

K rekordnemu obisku sta krepko pripomogli tovariški društvi Frankolovo in Škofja vas, za kar se jima na tem mestu tovariško zahvaljujemo!

V nedeljo 6. decembra pa priredi naše društvo Miklavžev večer, pri katerem bosta sodelovali tov. društvi Frankolovo in Škofja vas. Podrobnosti o tem pa prihodnjič!

General Miaja, poveljnik celokupne vojne sile, ki brani pred nacionalisti Madrid.

Notranje gorice

Zaslepljeni, podivjani ljudje so znesli svojo jezo nad »Janžetovo lipo«, ki smo jo v naši vasi zasadili o priliki Janžetovega tabora in odkritja spominske plošče pokojnemu kmetsko-mladinskemu borcu. Lipo so izruvali.

»Kulturno delo«, ki so ga s tem opravili, daje neznanim »junakom noči« strašno izpričevalo. Naj se torej nikar ne čudijo, če se ga bodo nekoč sami ustrašili in se zgrozili ob njem. Sramote, ki so si jo s tem nakopali, pa ne opere čas in nobena, še tako hinavska beseda! Naj bo za danes dovolj!

Vzgoja, morala in zločin

Gospod urednik, ko prebiram razne slovenske liste, mi pride pred oči toliko poročil o grdih, gnusnih in skoraj neverjetnih zločinih, da mi od groze zastaja kri in niti ne morem več zavihetati cepca.

Človek bi moral biti iz kamna, če se ne bi ob teh poročilih zdrznil. Kje je vendar vzrok take propasti?

Nekoliko že verjamem, da je propadanju kriva revščina. Toda pomislite, da nekdanj tudi nismo bili bogati, pa le ni bilo tako grozno. Zavaljo tega sodim, da mora biti kriva zločina tudi napačna vzgoja.

Več za danes ne rečem. Povem vam samo še to, da bom skušal dognati prave in resnične korenine tega slovenskega gorja. Nekaj jih že čutim v tistem pokvarjenem nauku, ki nam pravi: »Poslušaj me, glej me pa ne!«

Ali se vam ne zdi, da je vprav ta nauk kramp, ki spodkopava šibkim ljudem vero v moralo in zaupanje v pravico?

Kakor rečeno, ne maram govoriti, dokler vsega točno ne doženem. Vem pa, da noben ofrok ni zakrivil svojega rojstva in mu zato živ krst pod soncem nima pravice očitati rojstva kot sramoto. Kdor pa nekatere okoliščine rojstva očita kot sramoto, ubija s tem mala, nedolžna bitja, ki se po božji podobi ustvarjena in imajo tudi dušo in pravico do življenja.

Sin božji je rekel: »Pustite male k meni priti, ker njih je nebesko kraljestvo!« Sveto pismo pri tem nikjer nič ne omenja, da bi bil stavljal kakšne pogoje o materah ali očetih otročičev.

Vidite, gospod urednik, takele misli me obhajajo, ko v skednju dobrim in hudobnim pripravljam božji dar — ljubi kruh. Jaz sem namreč kristjan in pravim, da je treba krščansko najprej živeti, potem šele druge učiti. Vem tudi, kako je Bog učil, da maščevanje pridržuje sebi: »Moje je maščevanje, pravi Gospod.«

Zato pa, gospod urednik, iščimo najprej resnice, odpirajmo ljudem oči, borimo se za pravico — in vse drugo nam bo navrženo. Morda celo dognanje, da ima velik delež na zločinstvu v našem narodu — dvojna morala, ki smatra isto dejanje pri enem za zločin, pri drugem pa samo za — odpustljivo pomoto!

Zakaj je treba občino Grosuplje spraviti na p. d. Boben?

Trobente alarma, fabriške sirene in vse mogoče agitacijske ragle so se pri »Slovenec« že očitno utrudile. Razen jeze na JNS in pa želje, da bi bili bodoči župani in obč. odborniki samo poslušni kimovci vsakokratne njihove politike, nimajo ničesar, kar bi stvarno držalo, da se morajo dosedanji upravitelji umakniti njih pristašem. Zato prehaja počasi njihova agitacija preko zlobe in drugih ostudnosti v prav prijetno smešnost.

Tako čitamo, da morajo pri prihodnjih volitvah v občini Grosuplje vsi voliti samo pristaše Slovenčevega tiska in za župana jim vsiljujejo Alojzija Žitnika, imenovanega p. d. Boben.

Kot najmočnejši razlog, da je bila dosedanja uprava slaba in takorekoč ničvredna in da mora zato nova priti na Boben, je to, da je dosedanja uprava napeljala električno luč od vasi do kolodvora.

Grosuplje je križišče dol. železnic. Imenovana cesta od glavne državne pa do kolodvora je dolga komaj sto korakov. Ze s te strani se vidi šibkost očitka. Če pa pomislimo na promet v zgodnjih jutranjih in poznih večernih urah zlasti jeseni, pozimi in spomladi, pa vidimo kako je agitacija za Boben zašla v klavrno ulico pomanjkanja stvarnosti.

Tale možakar se piše Anatole Deimler. Francoski državi je služil polnih 40 let kot krvnik. Na drugi svet je spravil v tej dobi 260 zločincev.

Povsod drugod se ljudje bore, da bi razširili električno omrežje, dovedli luč v najoddaljenejša vasice, na Grosupljem pa je greh, da je dosedanja občinska uprava razsvetlila svojo najprometnejšo žilo.

Ravno taka je trditev, da je to storjeno na korist gostilničarjev. Gostilničarji so poleg učiteljev Slovenčevcem največji trn v peti. Med njimi ni dovolj pohlevnih in poslušnih ljudi pa jim zato niso pri srcu. Da pa se lahko udari po njih, zato je celo električna razsvetljava dobrodošla. Toda, kakor z gorenje strani šepa ta očiček tudi s spodnje. Kajti kolikor mi poznamo podeželske gostilničarje, je za nje vedno boljše, če je na cesti tema. Gostje se le neradi odpravijo na pot po temi. Toda »Slovenec« hoče, da gre občina Grosuplje na boben, pa konec besedi.

Priznavajo

Nedeljski »Slovenec« od 15. nov. je prinesel uvodnik pod naslovom »Za kaj gre«, podpisan od drina (dr. Ahčin). »Slovenec« je glasilo Ka-

Dopisi

Log

V nedeljo so se vršile v naši občini občinske volitve. Pri tem bi bilo takoj spčetka pripomniti, da so bile volitve najprej razpisane na 15. november.

Kdo bi našteval vse to, kar se je dogajalo zadnjih 14 dni na Logu in v Dragomeru, zlasti pa celo noč pred volitvami. Kdo bi našteval okrožnice in obiske, ki so jih bili deležni železniški delavci! Te stvari so znane po celi Sloveniji, kjer so že bile in kjer še bodo občinske volitve. In kako je z bajtarji, ki jih drže grun-tarji v odvisnosti z vprežno živino, steljo, drvni, gnojem itd. itd.

Postavljeni sta bili dve listi: JNS in kompromisna, ki so jo krstili za JRZ. JNS je dobila 71 glasov, a kompromisna JRZ 121.

Dosedanji župan tovariš Ivan Remškar je županoval na Logu celih 12 let in je bil svoj čas najmlajši slovenski župan. Županstvo je prevzel takoj po prihodu od vojakov. Ze to dejstvo dokazuje, kako velik ugled in zaupanje je užival Remškar še kot mlad fant. Iz ugledne in velike Škandrove kmetije doma, je Ivan Remškar uvedel skrbno občinsko gospodarstvo tudi v občini. Za časa njegovega županovanja je zgrajena velika in lepa šola, ne da bi se bremena občini zvišala. Popravil je občinske ceste in pota, napravil kanale in jarke ter posebno skrbel za siromašne. Kolikor je zmanjkovalo za te svrhe iz občinske blagajne, je dodajal iz lastnega žepa.

toliške akcije. Zato je zelo zanimivo, v kakšno zvezo spravlja »volilne glasove«, ko se v uvodniku bori proti brezverstvu, nasprotnikom cerkve in vere. Danes mlatič samo to reč pribije in se sprašuje, čemu se Katoliška akcija tako ogorčeno bori.

»Slovenec« pravi:

»Sovražniku krščanstva gre v prvi vrsti za Antikristovega duha — in nam mora enako v prvi vrsti iti za Kristovega duha. Samo to mora biti za nas bistvene važnosti. Mi ne moremo reševati Evrope, naša poglavitna skrb mora biti posvečena našemu lastnemu narodu. Tu pa je nevarnost, da bi v sedanjih razmerah kaj popustili. Političen pritisk, ki nas je dolgo tlačil k tlom, je odnehal, obeta se nam celo konkordat. Nevarnost je v tem, da bi sedaj mislili, ko imamo mi svobodo dela in borbe, da je nasprotnik nima. Nevarnost je, da se pričnemo opajati z varljivimi številkami, s tolikimi in tolikimi predavanji in sestanki, s tolikimi volilnimi glasovi, pri tem pa bi prezrili, kako se nasprotnik žilavo bori za duše in obdeluje iz oči v oči vsako posebej. Nevarnost je, da bi se v mirnejših vodah osmradili, pomešcanili, predali praznim formam, za katerimi ni ne resnega dela ne pravega krščanstva, pač pa najboljši teren za vdor neprijatelja. Nevarnost je, da se pričnemo udajati utvaram, da bo država, oblast, da bodo ministri, glavarji in žandarji opravili tisto delo (podčrtali mi, op. ur.), katero vsakega izmed nas čaka in bi le v našem lastnem znoju in delu moglo biti opravljeno, ker ga oblast sploh ne more izvršiti: namreč borbe za dušo slehernega poedinca! Bati se moramo, da se nas prime zmotna misel, kakor da bo sedaj resnično dobra stvar kako drugače zorela in uspevala kakor ob trpljenju in v senci Golgote.«

Ko bodo vremena Kranjcem se zjasnila, bo pa naš »Mlatič« povedal razloge te borbe.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, »Kmetški list«!

Županski prostori so bili v njegovi hiši zastoj, razsvetljava in kurjava zastoj in mesečna nagrada za ves trud in delo je znašala celih 100 dinarjev.

Tako je županoval tovariš Ivan Remškar, ki je imel ob strani dobre in vzgledne odbornike.

Mošnje

Zadoščenje je dobil te dni naš bivši župan Valentin Tonejc, ko je prejel od upravnega sodišča v Celju razsodbo, s katero je bilo njegovi pritožbi ugodeno in odlok kr. banske uprave razveljavljen. Tonejc je bil namreč razrešen kot župan. Razpisane so bile občinske volitve. Tonejc se je proti razrešitvi pritožil na upravno sodišče, ali volitve so se kljub temu izvedle. Tonejc je podlegel, toda zbral je na svojo listo nepričakovano veliko število glasov. Vsi zavedni in neustrašeni možje in fantje so se zbrali okrog njega in mu izrekli zaupnico za njegovo uspešno in plodonosno ter pošteno delo kot županu. Te dni pa mu je dalo zadoščenje tudi upravno sodišče. Pričakujemo, da bodo razpisane vsled razsodbe upravnega sodišča ponovno občinske volitve.

Padee

»Očka, toplomer je padel!«
»Veliko?«
»Toliko, da se je — razbil.«

Med peveci

»Ste slišali, kako krasno je naš Milan zapel visoki C?«
»Divno, čudovito, celo — pol tona previsoko!«

Novice

× Za zimske večere bo imela vsaka slovenska kmetjska hiša koristno in poučno čtivo, če bo naročena na knjige Kmetijske matice! Za 20 dinarjev prejme vsak član poleg velike kmetjske pratike za l. 1937. še 3 lepe knjige, in sicer: strokovno delo o zadružništvu, ki bo služilo za praktično vodstvo naših zadrug prav vsem, ki delajo na zadružnem polju, zlasti pa našim podeželskim zadružnim delavcem; dalje izvorno povest: »Pot čez Resje« izpod peresa našega pisatelja Winklerja ter končno izvorno slovensko kmetjsko veseligr. Kf je osvojila vse naše odre.

Naročite se na Kmetijsko Matico takoj! Na domači pošti zahtevajte prazno položnico, napišite nanjo številko ček. računa 14301 ter naslov: Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, ter nakažite Din 24'50, kolikor stane vse 4 knjige s poštnino vred.

× Pri Sv. Lovrencu pod Prožinom je gnala dlnarica Marija Tanjškova kože na pašo. Ko je šla čez neko brv, jo je koza sunila. Ženska je padla v potok in si zlomila tilnik. Tanjškova v brezupnem stanju leži v celjski bolnici.

× V Dol. Legateu so neznani vlomilci obiskali znano Rusovo trgovino in odnesli, oziroma odpeljali velike množine raznega blaga. Škoda je izredno velika, za vlomilce pa doslej še niso našli nobenih sledov.

VSEM NAROČNIKOM »GRUDE«, ki letos še niso poravnali naročnine, je poslala uprava opomine. Leto se že bliža svojem koncu, zato je skrajni čas, da storimo svojo naročniško dolžnost: poravnajmo takoj naročnino!

× V Zgornji Voleči v Slov. goricah je te dni strela udarila v neko kapelo, razbila glavna vrata in poškodovala Marijin kip ter več podob.

× Pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah so se fantje napili in stepili. Pili so šmarnico. Spopadla sta se 21-letni France Čuš iz Bukovcev in 23-letni Franjo Njivar iz Sv. Lovrenca. V spopadu sta se oba nasprotnika zavalila po fleh. Pri tem se je Njivar nabodel na nož, s katerim je hotel zabosti Čuša. Nož mu je preperal trebuh in razrezal črevesje. Fant je v nekaj trenutkih izdihnil. Čuš se je nato sam prijavil ptujskemu sodišču in povedal, da ni imel nobenega namena poškodovati ali umoriti Njivarja in da se je ta po nesreči sam nabodel.

× V Radovcu v križevljanski občini je ondan padala debela toča. Tudi v okolici Virovitice je divjala nevihta s točo. Toča sicer ni povzročila škode, ker so pridelki pospravljeni, je pa v tem letnem času pojav, ki ga ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

× V gozdu Laze pri St. Ilju, oziroma Lipju se je pri podiranju drevja smrtno ponesrečil Anton Gril. Padla je nanj spodžagana bukev. Nesrečni Anton je samo še kričnil in obležal takoj mrtev. Žrtvi napornega kmetjskega dela blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

× V Mariboru je v takozvanem montebell-skem farku brezposelni trgovski pomočnik Bruno Govedič na zverinski način umoril mladega trgovskega vajenca Branka Prešavarja, mu pobral Din 5400— denarja in ubogo žrtev zakopal. Zločin je bil kmalu razkrit. Govedič, ki ga je policija prijela, je strašno dejanje že priznal in so ga izročili sodišču. Gnusen zločin je razburil Maribor in vso okolico.

Blasnikova Velika Pratika za l. 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celo naši izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnika nasled. v Ljubljani, Breg št. 10 in 12 in v trgovinah.

× V Štorah se je pri premikanju tovornega vlaka smrtno ponesrečil železniški zvičnik Ivanovič iz Maribora. Na tračnici mu je spodrsnilo. Pri padcu je udaril z glavo ob tračnico in obležal mrtev. Pokojnega, ki zapuša ženo in dva otroka, so pokopali na Teharju.

× V Drešnji vasi pri Petrovčah sta dlnar in hlapec podirala drevje v gozdu posestnice Sribarjeve. Ko sta na strmini nato deblo žagala na kose, je odžagani del zadela dlnarja v glavo in mu zdrobil lobanjo. Nesrečni delavec je bil takoj mrtev.

× V Celju je prodajal krompir za neko trgovko brezposelni mlinarski pomočnik France iz Maribora. Krompir je prodal, izkupiček 800 dinarjev pa porabil zase. Zagovarjati se bo moral pred celjskim sodiščem.

CEPLJENE TRTE IN SADNO DREVJE

po sortimentu za Dravsko banovino nudi

KMETIJSKA DRUŽBA, Ljubljana,

Novi trg 3

Zahtevajte cenik!

× POZIV KMETSKIM DOLŽNIKOM! Podpisana združenja denarnih zavodov v Dravski banovini pozivajo v imenu vseh pri njih včlanjenih denarnih zavodov vse kmetjske dolžnike, ki mislijo, da jim gre zaščita po Uredbi o likvidaciji kmetjskih dolgov z dne 25. septembra 1936, da predložijo čimprej svojim zavodom-upnikom nova poizvedila o tem, da so kmetje v smislu nove uredbe in pravilnika, ker drugače denarni zavodi ne morejo obračunati njihovih dolgov in jih izročiti Privilegirani agrarni banki. V zvezi s tem odklanjajo denarni zavodi vsako odgovornost, če ne bodo mogli pravilno in pravočasno obračunati kmetjskih dolgov zaradi pomanjkanja podatkov, katere jim morajo nuditi občinska potrdila. — Društvo bančnih zavodov v Dravski banovini, Ljubljana; Zveza slovenskih zadrug, Ljubljana; Zadružna zveza, Ljubljana; Zveza jugoslovanskih hranilnic, Ljubljana.

Opozorilo naročnikom! Vse naše cenjene naročnike, ki dolgujejo na naročnini in za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem potom ponovno, da vsakdo, ki je prizadet, vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnava. Vsa komu, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo neljubo primorani ustaviti nadaljnjo pošiljanje Kmetjskega lista. Upoštevajte, da brez denarja ni muzike.

× V Vodolah pri Žetalah kraj Rogateca je pred časom posestnik Anton Stojnšek v vinjenosti brez povoda z motiko dvakrat napadel svojega 22letnega sina Vinka. Ko je oče drugič zamahnil, je sin odskočil, zamahnil s sekuro in presekal očetu žilo odvodnico na vratu. Oče je izkrvavel in umrl, sina pa je okrožno sodišče v Celju obsodilo na dve leti robije in 3 leta izgube častnih pravic.

× Pri Sv. Juriju ob Pesnici so našli v vodnjaku mrtvo 42letno posestnico Alojzijo Štefeličovo. Zadnji čas je bila močno potrta in je bržkone izvršila samomor.

× Dve zelo važni knjižici. Vse interesente opozarjamo, da sta izšli v zbirki »Zakoni in uredbe«, ki jo izdaja tiskarna Merkur v Ljubljani, dve za sedanjdo dobo izredno važni knjižici, in sicer kot LI. zvezek zbirke »Uredba o likvidaciji kmetjskih dolgov«, kot LIII. zvezek pa »Pravilniki k uredbi o likvidaciji kmetjskih dolgov«. Obe knjižici se dobivata pri zgoraj omenjeni založnici, in sicer prva po 3 Din, druga (pravilniki) pa po 6 Din. Poština posebej. Obenem opozarjamo tudi, da se dobiva istotam tudi novo potrdilo, kdo je kmet. To potrdilo stane 1 Din. Čim dospe denar, se naročila nemudoma izvrše.

× Sredi Beograda je te dni opoldne avstrijska državljanka Marija Rab z nožem napadla grofa Arturja Oršiča iz stare hrvaške plemiške rodbine ter ga umorila. Marija je z umorjenim živela 20 let v divjem zakonu. Zdej mu je začelo zmanjkovati denarja in ljubezni je bilo konec. Prepirla sta se, nazadnje pa je Oršič na takó žalosten način moral plačati račun svojega življenja.

× Postaja Dobova se razširi tako, da bo urejena tudi za blagovni promet. V ta namen je že odobren kredit sto tisoč dinarjev.

× Ze tri leta ni zapustil sobe ribič Jankovič iz Kotora. Pred tremi leti se je zaprl v svojo sobo in prisegel, da je do smrti ne bo zapustil. Jankovič živi popolnoma osamljen, a hrano mu pošilja njegov brat, ki živi v bližini.

× V Zagrebu so v neki gostilni prijeli spretnega ponarejevalca bankovcev, ki je bil radi takega delovanja že izgnan iz Češkoslovaške in Poljske. Piše se Karlo Sedlaček in je po rodu Čeh. Pri njem so našli ponarejen »jurc« in več matric za ponarejanje tega vabljlivega papirja. Pravi, da je ponarejal pri nas v Sloveniji, kjer pa svojega denarja ni mogel razpečati in je radi izpopolnitve prišel v Zagreb. No, tam mu je zdaj policija prekrizala vse račune.

× Blizu Vučjega kamna ob bolgarski meji sta na tragičen način izgubila življenje dva Slovenca, 27 letni Viktor Kole iz Kranja in 29 letni Alojzij Perdan iz kranjske okolice. Bržkone sta zašla in hotela čez mejo v Bolgarijo. Ker se na poziv nista ustavila, je obmejna straža streljala in oba smrtno zadela. Potovala sta kot turista. Pri obeh so pozneje našli popolnoma pravilne potne listine in še pri vsakem po Din 400—denarja.

Ako znate varčevati
Ako znate računati
Ako znate primerjati
Ako poznate blago

potem boste kupovali le v manufakturni trgovini

Kmečki Magacin, Ljubljana

Krekov trg št. 10 - (nasproti Mestnega doma).

Mi Vas postrežemo z

najboljšim blagom in najnižjimi cenami.

Obiščite nas in prepričajte se!

× Občini Kranj in Prmskovo sta sedaj združeni v novo občino Kranj s sedežem v Kranju.

× V Stari Loki je 22letni posestnikov sin Anton Bogataj hotel popiti nekaj požirkov žganja. Segel je po napačni steklenici in pil lizol. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico, a njegovo življenje je še vedno v nevarnosti.

× V Zrkoveh pri Mariboru je zadnjo soboto zvečer izbruhnol ogenj v gospodarskem poslopju posestnice Marije Sel. Požar je trajal do 1 čez polnoč in je popolnoma uničil 4 velika gospodarska poslopja in še nekaj manjših zgradb. Škoda cenijo na četrtilijona dinarjev, kako pa je ogenj nastal, ni znano.

× V St. Lenart poleg Koblja nad Oplotnico sta šla ono nedeljo na božjo pot po 17 let stara Janez Ramšak in Franc Obrovnik iz Božjega. Po maši sta se sporekla, domov grede pa je Ramšak napadel Obrovnika z nožem. Ta se je tudi z nožem tako temeljito branil, da je Ramšaka zaklal. Mlada romarja sta se borila trezna. Po dejanju je Obrovnik najprej pobegnil, potem pa se je vrnil in se sam javil orožnikom. Odpeljali so ga v konjske sodne zapore.

× V Zgornjem Kašlju je pogorel kozolec posestniku Jožetu Avscu. Sumijo, da je ogenj zažgala zlobna roka.

× Iz Srednje vasi v Poljanski dolini je bil doma 27letni visokošolec Jože Inglič. Bil je nadarjen dijak, dokler pred časom ni dobil poškodbe na glavi, nakar je začel umsko hirati. Pred kratkim je zvečer v Koleziji v Ljubljani do polnoči pil, potem pa bržkone zgrešil pot, padel v Gradaščico in utonil. Blizu kopalnišča Kolezije je potlej voda naplavila njegovo truplo, kjer so ga ljudje našli in mogli ugotoviti le smrt.

Strah v župnišču

Nak, to ni roman, ampak resničen dogodek. V švedski pokrajini Schonem stoji na samem v kraju Vittskövle župnišče, kjer že štiri leta župnikuje pastor Algot Hartvig Engelssohn.

Pred kakim pol letom pa je začel po župnišču strašiti duh, ki je pahnil župnika v obup, njegovo ženo pa v bolezen in skoraj v blaznost. Duh se prikazuje v duhovniški obleki. Kakor hitro pa se ga hoče pastor dotakniti, se izgubi. Čeprav so vsa vrata skrbno zaklenjena, divja duh vsako noč po župnišču, loputa z vrati in razbija, da nikakor ni mogoče spati.

Pastor se je zastran teh pojavov že posvečeval z oblastmi in z raznimi učenjaki, vendar brez uspeha. Zdaj pridejo na pomoč še spiritisti. Neka znanstvena spiritistična družba je sklenila poslati v zagonetno župnišče posebno komisijo, ki bo skušala dognati, kaj je z duhom in njegovim rogovilenjem. Pastor sam je že namreč tako izmučen, da je prosil za premestitev.

Po svetu

■ Radi prevelikega teka razdrta zaroka. Nekaj mestni uradnik v Budimpešti se je zaročil z nekim brhkim dekletom iz mesta Izsaka. Določeno je že bil dan poroke, ko ženin nenadoma dobi od neveste pismo, da si je premislila in naj se zato zaroka razdere. Kot vzrok je navajala njegovo — požrešnost. Fant je pred kosilom pojedel poldruga piščanca in še potem pri obedu jedel kar za tri. Zato se je nevesta zbalala, da bi požeruh v zakonu vse svoje dohodke zajedel in bi tako za ženo ne ostalo nič. Fant je tožil, a brez uspeha. Sodišče ni imelo smisla za tak tek.

▲ >Kazen božjac. Avstrijski monarhisti izdajajo na Dunaju svoj list, v katerem čitamo tudi vest o tatvini oljnate slike pokojne avstrijske cesarice Elizabete na podstrežju magistrata v Novem Sadu. Slika je baje umetniško delo in ocenjena na Din 120.000, za kolikor jo je tat božda prodal nekemu muzeju v Budimpešti. Neki list pravi, da je tatvina te dragocene slike kazen božja, ker so novosadski občinski očetje sliko >onečastili s tem, da so jo vrgli na podstrežje, namesto da bi jo bili pustili obešeno v posvetovalnici. No, če je koga zadela kazen božja, potem gotovo tiste legitimistične Madžare, ki so v svoji habsburški patriotični neumnosti plačali za sliko Din 120.000.—

■ Iz radovednosti v smrt. V Szolnoku (Madžarska) je neki 6leten šolarček iz radovednosti popil 2 deci žganja. Nato je komaj še prišel iz hiše na plano, kjer se je zgrudil in umrl radi zastrupljenja z alkoholom.

■ V norišnico je hotel mesarski pomočnik Borge Petersen v Kopenhagnu. Pred časom so ga radi opazovanja oddali v umobolnico. Tam so ga kot zdravega odpustili. Fant je šel nato k nekemu zdravniku, kjer mu je pa služkinja povedala, da zdravnik v tem času ne ordinira. Petersen se je razjezil in potegnil mesarski nož, dekleta pa je zbežalo v zdravnikovo sobo. Na pomoč poklicana policija je divjega mesarja povezala in ukrotila, preden je utegnil komu puščati kri. Končno je povedal, da hoče od zdravnika samo izpričevalo, na podlagi katerega bi bil spet sprejet v norišnico. Tam se je namreč izvrstno počutil. Zdravnik je seveda rad ustregel njegovi želji.

■ Dva japonska otoka se pogrezata v morje, namreč otoka Ošimai in Kagošima. Na obeh že nekaj časa bruhajo ognjeniki. V zadnjem času sta se za tri četrta metra ponižala v morje in se bosta bržkone kmalu popolnoma pogreznila.

Sejmi

- 22. novembra: Jesenice na Dolenjskem.
- 23. novembra: Mojstrana, Sv. Lovrenc, Šoštanj, Temenica, Št. Rupert, Slovenska Bistrica.
- 24. novembra: Maribor, Teharji, Dol. Lendava.
- 25. novembra: Škofja Loka, Domžale, Ptuj, Stična, Krško, Gradac, Kaniža, Dobje, Vildon, Lemberg, Loče pri Poljčanah.
- 26. novembra: Turnišče.
- 28. novembra: Dol. Lendava, Prosenjakovci.

Važnejša radio predavanja

od 22. do 29. novembra 1936.

Nedelja, 22. novembra. 9.45: Verski govor (g. dr. Tominec). — **16.00:** Zenska ura: Zena v poklicu (Lipoglavškova). — **17.00:** Kmetijska ura: Uspehi letošnjega čebelarstva (Okorn). — **20.00:** Slovenska ura? Simon Gregorič (dr. Lovrenčič).

Sreda, 25. novembra. 18.00: Umetnostna zgodovina (dr. Stele). — **18.40:** Pravna ura: Likvidacija kmetijskih dolgov I. (Bidovec).

Petek, 27. novembra. 18.00: Zenska ura: Kaj usposoblja družino za njeno vzgojo (Laternik).

Sobota, 28. novembra. 20.00: Zunanja politika (dr. Kuhar).

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43-40
1 nemška marka	Din 17-50
1 švicarski frank	Din 10-—
1 agleški funt	Din 212-50
1 francoski frank	Din 2-02
1 češkoslovaška krona	Din 1-81
1 italijanska lira	Din 2-30

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Samoprodaja gospodarske industrijskih strojev, kakor IRUS-milno dobavljam v različnih velikostih, z njimi se čisti žito, meljejo vsa žitna zrna v moko; kakor gris v poljubni finosti. V Irus milnu so sami med seboj bruseči umetni mlinski kamni, ki trajajo do 25 let, njih gonilna sila je vodna ali bencin in dizel motor ali elektromotor, katere dobavljam v vseh izpeljavah in velikostih

Turnšek Štefan, Ljubljana
Mirje 15, poštni predal 86

NEUMRLJIVA KNJIGA

DOBERDOB SLOVENSkih FANTOV GROB

Opis resničnih doživljajev iz svetovne vojne
Vezana Din 38.—, nevez. Din 27.—

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. poš. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmeti dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // JAMSTVO ZA VSE VLOGE presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštno položnice za nalažanje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12 $\frac{1}{2}$, in od 3—4 $\frac{1}{2}$, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 $\frac{1}{2}$, ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: **Din 35,000.000.—**

Rezerve: **Din 1,500.000.—**